

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 ESKILSTUNA
E-post: registrator@ei.se

Kontakt:
Vattenfall Eldistribution AB
Marja Suikki
marja.suikki@vattenfall.com
070-230 67 34

Ansökan om ny nätkoncession för område med en lägsta och högsta spänning enligt 2 kap. 10 § ellagen

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall Eldistribution) ansöker om ny nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning om 25 kV och en högsta tillåtna spänning om 52 kV enligt bifogad karta och shape fil. Det sökta området berör Arjeplog, Sorsele, Storuman, Vilhelmina, Malå, Lycksele, Vindeln, Bjurholm, Örnsköldsvik, Åsele, Dorotea och Strömsund kommuner i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands och Jämtlands län.

Inom sökt område finns två befintliga områdeskoncessioner med en högsta tillåtna spänning om 24 kV. Dessa koncessioner har anläggningsnummer 8600N (innehavare Vattenfall Eldistribution) och 1275Aa (innehavare Åsele Kraft Elnät AB).

I norra Sverige innehar Vattenfall Eldistribution ett flertal linjekoncessioner med en högsta tillåtna spänning om 52 kV (konstruktionsspänning), vilka tillsammans utgör ett 45 kV regionnät (normal driftspänning), där det nu sökta området är en del av detta regionnät (RER 01011).

Skäl till ansökan

Vattenfall Eldistribution har huvudsakligen följande skäl till ansökan:

Att förkorta ledtiderna för pågående och planerade om- och tillbyggnader av ledningsnätet inom sökt område och spänningsintervall.

Behovet av om- och tillbyggnader beror på tillkommande effektbehov (anslutning av nya elanvändare), kapacitetsförstärkningar samt förnyelser.

Det förekommer minst en befintlig ledning inom sökt område och spänningsintervall som behöver beslut om förnyad linjekoncession

Det är endast Vattenfall Eldistribution som innehar befintliga regionnätsledningar inom det aktuella spänningsintervallet i sökt område.

Behov av ökad effekt inom området

Utöver samhällets generella ökade effektbehov vid energiomställning till fossilfritt Sverige finns det inom det sökta området några platser som dessutom expanderar. Inom Vilhelmina och Storumans kommuner pågår en utbyggnad i kommunernas fjällområden som ställer krav på högre

uttagseffekter på bland annat på grund av expansion av fjällturistanläggningar. I Åsele kommun finns även behov av att förnya och förstärka 45 kV-nätet. Dessa glesbygdsnät lider ofta av ett "Moment 22", d.v.s. att det saknas en stor marginal för att höja abonnemangen och förstärkning sker inte av nätet innan vi har en aktiv förfrågan. Då en förfrågan inkommer som kräver åtgärder kostar det i regel för mycket för att få en lönsamhet i förfrågan. Detta bidrar till att man nyttjar befintliga abonnemang maximalt och det uppstår tidsnöd då det uppdragas att det saknas möjlighet att ansluta nya kunder.

Genom denna ansökan ser Vattenfall Eldistribution att det skulle innebära väsentliga tidsvinster för att möta upp kraven på ökade uttagseffekter inom området.

Behov av att förnya elnätet i området

Större delen av Vattenfall Eldistributions befintliga 45-kV-ledningar inom området är mellan 50 och 70 år gamla, vilket innebär att det finns ett stort behov av förnyelse av befintliga ledningar. Det föreligger vidare ett stort behov av till- och ombyggnation för att tillgodose regionnätets kunder med ökad kapacitet, nya anslutningsledningar och ett tillförlitligt elnät inom området. Inom området finns en del radiella 45 kV-ledningar.

Vid ombyggnation och förstärkning av radiella ledningar är det svårt att rasera en befintlig ledning och bygga upp en ny på samma plats samtidigt som nättjänsten för anslutna kunder ska upprätthållas. Normalt tillvägagångssätt vid ombyggnad av en radiell ledning är att man först bygger upp en ny ersättande ledning intill den befintliga, varefter den befintliga ledningen kan raderas. Detta förfarande går sällan att genomföra inom ramen för befintliga linjekoncessioner. Det krävs således att ansökan om linjekoncession måste tas fram och beredas av Energimarknadsinspektionen för denna typ av reinvesteringar i befintligt kraftledningsnät. Genom att bilda ett nätkoncessionsområde enligt ansökan skulle projekttiderna för att förnya 45 kV-elnätet i området kunna minskas avsevärt och samtidigt koncentreras tillåtighetsprövning med stöd av miljöbalken till länsstyrelserna via s.k. 12:6-samråd.

Befintliga ledningar som behöver ny linjekoncession

Befintligt nät som försörjer lokalnätet inom sökt område har konstruktionsspänning 52 kV och en driftspänning på 45 kV. De flesta av dessa ledningar har linjekoncessioner som gäller tillsvidare men Saxnäs-Klimpfjäll (dnr 2018-102377) behöver ny linjekoncession. Handläggningen i detta ärende har pausats i avvaktan på resultatet av denna ansökan.

Områdets avgränsning

Områdets avgränsning har anpassats utifrån de underliggande lokalnäten som behöver försörjas av 45 kV-nätet. Inom området är det endast Vattenfall Eldistribution som innehar ledningar med stöd av nätkoncession för linje inom den sökta spänningsnivån.

Beskrivning av inverkan på miljön

Inverkan på miljön av en framtida utbyggnad och ombyggnation av ledningsnätet inom området kommer i huvudsak att bli densamma oaktat om utbyggnad sker med stöd av nätkoncession för linje eller nätkoncession för område. Vattenfall Eldistribution har som verksamhetsutövare huvudansvaret för att tillse att verksamheten tar tillräcklig hänsyn till andra intressen och endast tar i anspråk den mark som behövs. Skillnaden består i att det blir berörd länsstyrelse som blir den myndighet som bevakar att avvägningen mellan olika allmänna intressen är rimlig och att tillräcklig hänsyn tas med stöd av miljöbalken istället för Energimarknadsinspektionen med stöd av ellagen och miljöbalken. Samråd kommer att ske med olika myndigheter och berörda intressenter innan

byggnation. Enligt 8 § i Förordning (1998:904) om anmälan för samråd ska en anmälan, i den utsträckning som behövs, innehålla en MKB enligt 6 kap miljöbalken. Länsstyrelsen kan därför förelägga Vattenfall Eldistribution om att en MKB behöver tas fram innan beslut och förena beslut enligt 12 kap. 6 § miljöbalken med villkor om försiktighetsåtgärder för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Länsstyrelsen kan även meddela förbud mot åtgärder.

Inom området bedrivs rennärning och Vattenfall Eldistribution har för avsikt att fortsatt ha god dialog med berörda samebyar inför nybyggnation och vid större drift- och underhållsåtgärder som kan komma att påverka rennärningen. Vattenfall Eldistribution motsätter sig inte att Energimarknadsinspektionen föreskriver ett villkor om att Vattenfall Eldistribution ska samråda med berörda samebyar.

Samhällsekonomisk bedömning

Vattenfall Eldistribution bifogar samhällsekonomisk kostnads- och nyttoanalys på en övergripande nivå till denna ansökan. Nedan kommenteras några aspekter som kan ha en betydelse ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Nätkundernas behov av nätkapacitet och tillförlitligt elnät styr vilka ledningar som behöver byggas och reinvesteras oaktat om legaliseringen av dessa ledningar sker med stöd av linje- eller områdeskoncession. Förenklat utgör skillnaden främst av vilken myndighet som ska vara beslutande i fråga om Vattenfall Eldistributions verksamhet är förenlig med miljöbalken eller ej.

Genom en koncession för regionnätsområde med en lägsta och högsta tillåtna spänning inom aktuellt område kan tiden det tar att anpassa nätet efter ändrade behov kortas jämfört med att ansöka om linjekoncession vid varje om- och tillbyggnad. Detta eftersom beslutsunderlaget lättare kan anpassas till de lokala och regionala förutsättningarna och att beslutsgången för ett 12:6-samråd generellt sett är kortare än för en linjekoncession.

En koncession för ett regionnätsområde skulle även kunna frigöra resurser hos Energimarknadsinspektionen. Vattenfall Eldistributions kostnad för miljöprövningen kvarstår, men den kan ske på ett snabbare och effektivare sätt. Detta eftersom länsstyrelsen redan idag är en viktig instans i linjekoncessionsärenden och deltar vid olika tillfällen vid framtagande av en ansökan och även som remissinstans då ansökan om linjekoncession är inlämnad till Energimarknadsinspektionen. Arbetsinsatsen för länsstyrelsen torde inte komma att behöva utökas om denna ansökan beviljas.

Om Vattenfall inte meddelas områdeskoncession kommer det i närtid att behöva tas fram 6-7 ansökningar om linjekoncessioner. Vattenfall har även en ineliggande ansökan om förnyad koncession för en 45 kV-ledning inom området. Ovanstående ansökningar kommer då fortsatt att kräva resurser såväl hos Energimarknadsinspektionen som länsstyrelsen.

Om Vattenfall måste söka linjekoncession för varje enskild ledning i det aktuella spänningsintervallet kan några av de berörda kommunernas planer att behöva senareläggas. Det kan även leda till att leveranssäkerheten och leveranskvaliteten till kunderna riskeras under denna tid. Följderna för företagen och kommunerna beskrivs inte i vår samhällsekonomiska analys.

Vattenfall Eldistribution kan genom områdeskoncession i högre utsträckning säkerställa att kommuner och näringsidkare kan verkställa sina planer inom tänkta tidsramar genom att erbjuda

anslutningar med kortare ledtid mellan beställning och utförande samt att snabbare kunna anpassa, förstärka och bygga om befintliga ledningar.

Konsekvenser för kunder och nätkoncessionshavare

Vattenfall bedömer att de förändringar för berörda kunder (främst Åsele Kraft Elnät AB, Vattenfall Eldistribution lokalnät, 0,4 -24 kV) är att Vattenfall Eldistribution snabbare kan reagera på förändrade behov inom området och inom sökt spänningsintervall. Inga anläggningar kommer att byta ägare till följd av denna ansökan. Möjligheten för framtida kunder att ansluta kommer att förbättras genom en förkortad tillståndsprocess.

Nätavgifterna torde inte komma att påverkas negativt av att Vattenfall Eldistribution erhåller en områdeskoncession med en lägsta och en högsta tillåtna spänning istället för linjekoncessioner då anläggningarna redovisas samlat med övriga linjekoncessioner inom redovisningsenhet RER01011.

Vattenfall Eldistribution kommer med denna ansökan att begränsa möjligheten för Åsele Kraft Elnät AB att bygga upp ett eget parallellt 45-kV-nät. Vid kontakt med Åsele Kraft Elnät AB har det inte framkommit att några sådana planer finns och Åsele Kraft Elnät AB har meddelat att man inte motsätter sig denna ansökan.

.....
Marja Suikki
Enligt fullmakt
Vattenfall Eldistribution AB

Bilagor:

- Bilaga 1 Koncessionskartor i pdf- och shp-format
- Bilaga 2. Sammanställning av nätutredningar för 40kV
- Bilaga 3. Samhällsekonomisk analys